

JANA JŮZLOVÁ

Ilustroval Tomáš Kopecký

NA SEDAT, JEDEME!

Velká jízda dějinami aut

Nasedat, jedeme!

Vyšlo také v tištěné verzi

Objednat můžete na
www.mf.cz
www.albatrosmedia.cz

Jana Jůzlová

Nasedat, jedeme! – e-kniha
Copyright © Albatros Media a. s., 2022

Všechna práva vyhrazena.
Žádná část této publikace nesmí být rozšiřována
bez písemného souhlasu majitelů práv.

ALBATROS **MEDIA**

Nasedat, jedeme!

Text © Jana Jůzlová, 2022

Illustrations © Tomáš Kopecký, 2022

ISBN tištěné verze 978-80-204-6078-3

ISBN e-knihy 978-80-204-6082-0 (1. zveřejnění, 2022) (ePDF)

JANA JŮZLOVÁ

Ilustroval Tomáš Kopecký

NASEDAT, JEDEME!

Velká jízda dějinami aut

mladá fronta

OBSAH

ÚVOD »»» 8

POČÁTKY AUTOMOBILŮ »»» 9

Čím se pohání motor? »»» 10

Jedeme k babičce »»» 12

První opravdu dálková jízda »»» 13

Automobil jménem Präsident »»» 15

JAK VLASTNĚ PRVNÍ AUTA VYPADALA? »»» 17

Letmá prohlídka zvláštního stroje »»» 18

Vývoj karoserie »»» 20

Kola a pneumatiky »»» 21

Bezpečnost nade vše »»» 23

Státní poznávací značky vozidel »»» 25

NA SILNICI »»» 27

Silnice »»» 28

Jízda vpravo, nebo vlevo? »»» 29

Benzínové pumpy »»» 31

Dopravní značení »»» 33

CO JEŠTĚ POTŘEBUJE MOTORISTA? »»» 35

Řidičské zkoušky a průkazy »»» 36

Oděv motoristy »»» 37

Automapy a autoatlasy »»» 41

ZPÁTKY K PRŮKOPNÍKŮM »»» 43

Ti nejlepší z Mladé Boleslavi »»» 44

Narcis Podsedníček »»» 45

Automobilka pod Beskydy »»» 47

Další významné české značky prvních desetiletí motorismu »»» 49
Ferdinand Porsche »»» 51

KOLO S MOTOREM? TO JE MOTORKA! »»» 53
Slavné motocykly JAWA »»» 55
ČZ »»» 58

VELKÁ A JEŠTĚ VĚTŠÍ AUTA »»» 59

POMĚŘÍME SÍLY! »»» 63
První závody v Čechách »»» 65
Václav Vondřich »»» 66
Pan hrabě »»» 67
Dáma za volantem »»» 69
Bugatti »»» 71
Jezdí jako širón! »»» 72

DALEKÉ CESTY »»» 73
Průkopník motorizovaného cestovatelství »»» 74
Cesta kolem světa »»» 78
Slavná dvojice s Tatrou »»» 80

SLAVNÉ AUTOMOBILOVÉ ZNAČKY ZE SVĚTA »»» 83
Peugeot »»» 85
Renault »»» 85
Opel »»» 86
FIAT »»» 87
Rolls-Royce »»» 87
Ford »»» 88

CO NÁS JEŠTĚ ČEKÁ? »»» 89

AUTOMOBILOVÁ MUZEA V ČESKÉ REPUBLICE »»» 93

ÚVOD

Auta jsou všude kolem nás. Provází nás na každém kroku a život bez nich si už nedokážeme představit. Ale není to tak dávno, jen něco málo přes sto let, kdy auta ještě vůbec neexistovala! Navíc v prvních desetiletích motorismu nešlo o běžný dopravní prostředek, který by vlastnila každá rodina... Jízda automobilem tehdy byla spíš drahým koníčkem bohatých lidí nebo předmětem vášně nadšenců, které ostatní považovali za bláznů.

Obrovský rozmach automobilového průmyslu nastal v rozvinutých zemích až v období mezi dvěma světovými válkami. A i když bylo Československo jen malou zemí, od začátku v tomto oboru patřilo k průkopníkům. Vznikla u nás spousta firem, které se proslavily i v zahraničí. Žili tu totiž skvělí konstruktéři i odvážní závodníci.

Pojďme se na příběhy z počátků automobilismu společně podívat.

POČÁTKY AUTOMOBILŮ

Slovo automobil se skládá ze slov *auto* a *mobil* a volně by se dalo přeložit jako *samo*hyb. Do pohybu se sice auto dává díky motoru, ne samo od sebe, ale název ho odlišuje od předchozích dopravních prostředků, které ke svému pohybu potřebovaly nějakou vnější sílu – nejčastěji koně. Po experimentech například s pohonem pomocí plachet začaly od konce 18. století vznikat první automobily poháněné párou. Parní pohon se ale hodil spíš pro lokomotivy, lodě a jiné velké stroje. Pro osobní auta nebyl moc praktický, protože byl příliš objemný a muselo se do něj přikládat uhlí. Proto se stále hledaly jiné možnosti pohonu: například svítiplyn, vodík, petrolej, líh nebo elektrina. Až nakonec – na přelomu 19. a 20. století – zvítězil benzín.

Čím se pohání motor?

Zařízení, díky kterému auto jezdí, se nazývá spalovací motor. Místo uhlí nebo dřeva ale spaluje benzín, případně naftu. Co jsou tato paliva zač a kde se berou?

Základem benzínu i nafty je surovina jménem ropa, která se těží v přírodě. Vzniká tak, že se v zemi rozkládají uložené zbytky dávných rostlin a živočichů. Opravdu hodně dávných – miliony a miliony let starých.

Ropa je nepříjemně páchnoucí hnědá kapalina. Na některých místech světa v minulosti vyvěrala na zemský povrch, a tak lidé začali zkoumat, k čemu by se dala použít. Zjistili, že když ji zpracují, získají z ní takzvaný petrolej. Ten pak používali ke svícení v lampách, které pojmenovali petrolejky. Při výrobě petroleje vznikala další tekutina – a to právě benzín. Původně se benzín na nic moc užitečného nehodil, možná tak na čištění některých skvrn. Zlom nastal až s vynálezem spalovacího motoru pro automobily, pro které se benzín ukázal jako nejlepší palivo.